

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Anul-Nou.

Trec anii ca zilele. Și zilele ca clipele trec. Cele vechi lucruri se perd și-n locul lor altele, noue, vin. Lumea îmbătrânește și locul moșnegilor îl iau tinerii....

Ași-i chipul vieții și asemenea gândurile deșteaptă totdeauna moartea vechiului an și nașterea *anului nou*.

Cu anul vechiu trec bucuriile puține ce-am avut, dar' trec și multele dureri, cumplitele necazuri, cu anul nou solesc în veselie nădejile într'un traiu mai fericit și hotărârea de-a lupta și de-a stăruî, după-cum ne învață pățaniile înțelepte ale anului vechiu.

Ete o comoară de pățanii anul care noare, ear' noul an comoară de înveselitoare nădejdi ne-aduce. Și dacă anul vechiu îngroapă cu sine multe bucurii și suferințe, anul nou ne întimpin cu făgăduieli cari ne înseninează sufletul și inima ne-o încălzesc.

Eată de ce lumea s'a îndatinat să petreacă în veselie noaptea cea din urmă a anului, și cu bucurie să primească venirea noului an.

Popor bogat în datini frumoase, moștenite dela moși-strămoși, noi Românii avem și pentru Anul-Nou obiceiurile noastre scumpe, colinde, sorcove și altele.

Copii și tinerii umblă din lăcaș în lăcaș, dorind fericire și spor în toate căsenilor, ear' rudeniile și prietenii se cercetează unul pe altul, ca să-și poftească »An-Nou fericit!«...

Anul ce vine acum, în chipul unui drăgălaș copil, vesel și sănătos, ne vorbește cu dulce graiu că o miie opt sute nouăzeci-și-opt de ani trecură dela nașterea Mântuitorului nostru.

Și ne mai vestește, că viața noastră, viața poporului românesc s'a îmbogățit și ea cu un an mai mult de puține bucurii și de nenumărate necazuri.

Ori-ce om cu bună socoteală, ajuns la capătul anului, își trage înțelepțește seama de cele petrecute peste an, de cele făptuite, și de cele îndurate; apoi scoate pentru viitor sfaturi binecuvântate de chiar pățaniile sale din trecut.

În același chip, trebuie să punem capăt anului și noi, ca popor.

Să ne tragem bine seama de cele ce-am petrecut în anul ce moare, de cele ce-am făptuit bine și de cele rău făptuite, să ne-aducem aminte de suferințele îndurate dela dușmani, poate și dela frați, apoi să scoatem cuvenitele sfaturi înțelepte pentru viitor.

Numai așa ne împlinim datoria de oameni destoinici și de buni Români, vrednici de neprețuitul dar al dumnezeirei, vrednici de — *vieță*.

Este un adevăr cu rost de mare înțelepciune în acele cuvinte, cari ne spun, că *fiecare om e vrednic de soarta pe care și-o face el*.

Un om harnic, și dacă e lovit mereu de necazuri, nu piere; căci el știe să-și îndulcească soarta prin munca și cinstea lui.

Dimpotrivă, un om netrebnic, încărcat de-ar fi cu toate bunătățile pământului, va pieri în netrebnicia lui; el

nu-i în stare să-și facă traiul fericit, ci se înecă în dulceața multelor sale noroace.

Deasemenea un popor brav, aibă el ori-cât de mulți vrășmași, va eși odată biruitor peste toate uriașele pedeci; pentru-că un astfel de popor are tăria de-a răsbi cu dușmanii și are credință tare în *dreptul seu la viață*.

De altă parte, un popor nevoiaș chiar de-ar fi stăpân pe țeri și mări, va pieri; căci un asemenea popor n'are tărie de-a se bucura *cu măsură* de bunătățile ce i-s'au dat și n'are simțul creștinesc de-a lăsa și altora ce-i al lor, așa că el se prăpădește de prea multul noroc.

Avem la îndemână numeroase pilde mici și mari, precum că cele-ce spunem sunt adevăruri luminoase ca soarele.

Dar' vom spune numai o pildă, o pildă așa de potrivită, încât trebuie s'o înțeleagă tot omul cu judecată.

În țeara noastră, de veacuri multe stăpânitorii sunt Ungurii. A lor a fost și a lor este domnia, cu toate bunătățile ei și cu toate bucuriile, pe cari nu le întunecă nici o grije.

Noi însă de când ne-am născut avem să luptăm crâncen pentru viața noastră românească, deși pământul acesta pe care-l locuim, a fost și este pământ românesc, cucerit cu sabia dela barbari.

Și ce vedem? Ungurii cu toate-că plutesc până la gât în desfătări și ocrotiri, se înrăutățesc pe zi ce merge și cad mereu din cinste la neomenie. Astăzi au ajuns, bieții, atât de slăbânogi, încât s'au înfrățit cu spurcații de Jidovi! Cu alte cuvinte, s'au jidovit, nenorociții.

FOITA.

Cei doi copii cu părul de aur.

— Povestea în versuri de Iosif Stanca. —

La un lan în soare
Tre dragi sorioare
Tot muncesc din greu
Și doinesc mereu:
»Ferice-'s, ferice
De cine-i ferice,
Ferice-'i în lume
Fetele cu mume;
Și-i amar, amar
De cine-i amar,
De fetele 'n lume
Lipsite de mume!«
Și muncesc din greu
Și doinesc mereu.

Tot muncesc, muncesc
Cântecul opresc,
Ș'acum cea mai mare

Plină de 'ntristare
Tot prin cântec zice:
»Din ceste trei spice
De-astăzi până mâine
Un cuptor de pâne
Dragi surori voi face!«
Zice — apoi tace:
Dacă se opreste
A doua rostește:
»Din aste trei fire
Câneapă subțire,
O să 'mbrac o casă
O casă aleasă!«
Dacă se oprește
A treia rostește
Și prin cântec zice:
»Din ceste trei spice,
Eu nu pot să fac
Măcar un colac;
Din ceste trei fire
Câneapă subțire
Eu nu pot să fac
Ață pentru'n ac,
Nici să 'mbrac o casă

O casă aleasă.
Dar' eu dragi surori
Prin ivit de zori,
Voiu avè un fiu
Cu păr d'auriu,
Altu 'n răsărit
Cu păr d'aurit!«

Dusu-'mi-s'au, dus
Vesti pe la apus,
Și vesti au venit
Sus la răsărit,
La 'naltu 'mpărat
Și prea luminat,
Că nu sunt sub soare
Așa dragi fecioare;
Apoi ce minune
Una 'n cântec spune,
Celor dragi surori:
»Prin ivit de zori
Voiu avè un fiu
Cu păr d'auriu,
Altu 'n răsărit
Cu păr d'aurit!«

Ear' noi? Luptăm de veacuri pentru viața noastră națională; avurăm și-avem atâți dușmani puternici, cari ne-au atacat și ne atacă cu cea mai năprasnică sëlăbetăcie, — totuși, în loc de-a ne perde sau de-a slăbi, ne înmulțim mereu și ne întărim.

Ungurii s'au moleșit și se topesc de prea multele bunătăți de cari nu-'s vrednici. Noi ne-am întărit și sântem voinici de luptele prea multe, cari am trebuit și trebuie să le purtăm!

Acum, când trecem din vechiul an în cel nou, să ne socotim cu înțelepciune la cele ce-am pățit, să ne hotărîm la luptă și stăruință pentru viitor, și să ne tragem seama de mijloacele luptei noastre.

După-cum e soarta biet poporului român, avurăm și anul trecut prea puține bucurii, ear' necazuri, prigoniri dușmane cu carul.

Și în anul acesta ne așteaptă grele încercări de cătră stăpânitorii nostri barbari.

Dar' noi să nu ne perdem curajul, să ne înălțăm inimile, să ne unim strîns între noi, și, să dăm mereu înainte, — avînd nădejdea tare, că va trebui să eșim biruitori, căci dreptatea și cînstea e cu noi!

În lupta noastră crâncenă cu dușmanul, să nu ne uităm, frați români, cât de puternice arme ne sînt foile noastre naționale, cari ne dau lumină, tărie și însuflețire, deșteptându-ne, întărindu-ne și însuflețindu-ne.

Foaia Poporului, care s'a întemeiat anume spre binele și luminarea poporului nostru, intră în al șeptelea an al ființei sale.

Ca să fie cât mai ușor oamenilor nostri a 'și-o abona, — prețul foii se lasă de aci înainte earăși la 2 fl., cu toate-că foaia va eși tot cu chipuri și încă mai bogată în cuprins.

Credem, că și de aci înainte poporul nostru va sprigini cu cea mai mare căldură această foaie, menită a-i fi de ajutor mare în lupta cu întunerecul și cu — vrășmașii.

Și mai credem, că toți cetitorii foii își vor pune la inimă cele-ce le spunem în acest articol, și cu toții vor stărui din răspuțeri ca să aibă poporul nostru:

An nou fericit!

Ioan Scurtu.

Anul al 7-lea.

»Foaia Poporului«, intră în al 7-lea an al vieții sale.

Precum în a 7 zi din săptămână, zi de sêrbătoare, ne îmbrăcăm în haine noue, așa și »Foaia« în acest al 7 an din săptămâna de ani ai vieții sale se înfășoază în haine noue înaintea poporului românesc.

Se și cade ca acest al 7 an să fie pentru ea și pentru noi toți, cari o avem dragă, un an de sêrbătoare, un an de noroc, un an de isbândă și înălțare.

Când »Foaia« are noroc, norocul e al țeranului român. Când ea isbândește, cauza noastră de obște isbândește; când ea se înalță, cauza poporului se înalță, căci poporului și numai lui slujește această »Foaie«.

Vor fi mulți între cetitorii nostri, cari n'au mai avut ori n'au văzut »Foaia« de doi ani. Atunci se scumpise cu 1 fl. ca să poată acoperi cheltuelile ilustrațiunilor. Și mulți au părăsit-o. De bună-seamă fără voe și cu părere de rău au părăsit-o, dar' 1 fl. li-se părea mult, că vremile-'s grele și traiul e scump.

Acum o vîd earăși, și o recunosc. E tot ea! Mai frumoasă, că e îmbrăcată cu litere noue și e împodobită cu ilustrațiuni, — dar' tot ea, credincioasa »Foaie«. Mai bogată în articoli de multe feluri, că 'și-a îndreptat grijile și asupra Școlii Române, dar' e tot ea: »Foaia Poporului«.

Această întâlnire după doi ani trebuie să le fie plăcută tuturor cetitorilor nostri, cari vor fi părăsit »Foaia« pentru scumpirea de 1 fl. Acum o au earăși cu același preț bagatel, ca și mai nainte, cu prețul de 2 fl. pe an.

Am făcut această jertfă numai din dragoste cătră cauza ce o servim: cauza scumpă a poporului nostru iubit.

Frații nostri dela țeară vor înțelege credem această jertfă și se vor înșirui de nou pe lângă steagul »Foi Poporului«.

Îi rugăm chiar ca să vină cu însuflețire sub acest steag și ca să fie cu toată grijea față cu foile ce li-se îmbie dintr'o parte ori alta.

Să nu se uite frații nostri numai la preț. Sau dacă se uită la preț să-și aducă aminte că marfa ieftină nu e și bună.

Li-se îmbie acum foi chiar și în cînstă, sau aproape în cînstă! Dar' să fie cu grijă față cu ele. Nu zicem ca să nule primească; doar' hîrtia e bună la multe de toate. Dar' îi rugăm să fie cu grijă, că mulți lupi s'arată în piele de miel.

Fost-au vremuri, când Ungurii calvini au tradus în românește și au tipărit pe cheltuiala lor cărțile sfinte și bisericești ale noastre, numai ca doară-doară să ne facă calvini și pe noi. Căci pe acele vremuri noi nu prea aveam cărți tipărite românește.

Părinții nostri însă 'și-au păstrat legea, că 'și-au iubit-o ca sufletul lor. Ear' Ungurii calvini au rămas cu cheltuelile făcute înzădar și — cu buzele umflate.

Așa fac acum cu foile. În Budapesta tipăresc niște foi, cari pe din afară par a fi românești. Sînt însă scrise de niște rătăciți și pécatoși, cari de abia știu ceva românește.

Ei îndrugă într'o limbă chinuită ceea-ce li-se poruncește pe unghurește, și cred că vor prinde pe Români în laț, dacă le vor îmbia foaia lor în cînstă, ori aproape pe nimic.

Vor păși-o însă ca și calvini de acum două sute de ani.

Căci sărac e Românul, dar' prostuț ba.

De aceea avem nădejde că toți bravii Românași deștepți se vor da pe lângă »Foaia Poporului«, ca împreună să facem în acest al 7-lea an al ei un an de sêrbătoare de înălțare și isbândă românească!

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Stările din Ungaria. Stările compatrioților nostri, cari stăpînesc azi această nefericită țeară, dăinuesc a fi încurecate.

În dieta țerei, deputații unguri, plătiți cu bani grei, își petrec vremea cu nimicuri. Opoziția voește a împedea guvernul în ori-ce lucrare și astfel face propuneri fără de însemnătate și cere a se vota asupra lor. Astfel dieta de mai multe zile nu face altceva, decât votează mereu asupra unor propuneri fără rost. Asta e o ispravă.

Alta e, că tinerimea dela universitatea din Pesta, în însoțirea ei (egy-

Sus în cel palat
Este mare sfat,
Sfat ca să pornească
Oaste 'mpărătească,
După cea fecioară,
Dragă soțioară
La 'mpărat să fie.
'Nainte solie
Fost-a fost trimis,
Care ca un vis
Iute s'a 'nturnat
Dacă a aflat
Trei dragi sorioare
Ca rupte din soare,
Tot mereu muncind
Și mereu doinind.
Apoi ce minune
Una 'n cântec spune
Celor dragi surori:
'Prin ivit de zori
Voiu ave un fiu
Cu păr d'auriu,
Altu 'n răsărit
Cu păr d'aurit!

Când soarele suie
Peste cetățuie
Oștile tot cresc
Și apoi pornesc:
Cu cei ghinerari
Pe cei armăsari,
Sfetnici luminați
Crai și împărați,
Prinți, apoi crăese,
D'albe 'mpărătese
Tot zîne alese!
Și se duc pe cale,
Ear' în ceea vale
Oastea se oprește,
Căci eată în prag
Vătaful... din steag
Dat-a semn să stea;
Pe cea călicea
Ostea să răsfire
Și cu drag admiră:
Sus cea căscioară
In ea o fecioară
Cu galbini cosite,
Cu d'albe altițe,

Cu pui și cu flori
Pe la grumăjori,
Și ce dragi cercei
Pe-a ei umerei!

In cela palat
Mândru luminat,
Strașnic mai răsună
De cea voe bună,
Ear' în hori ce fete?
Cu galbine plete,
Cu ochi de cicoare,
Buze rumenioare,
Și-n al lor vestmînt
De-aur și de-argînt
Pare că sînt zîne
De prin seri sênine.
Apoi ce ficiori,
Ca roua de zori
Sînt de tinerei,
Și ce dragi sînt ei:
Cu ochi negrișori
De te iau flori,
(Va urma).

temi kőr) a pornit o mișcare, că, dacă vor mai dănuî astfel stările, tinerimea din țeară se nu se înfătoșeze la asen-tare. Lucrul acesta a pus pe gânduri pe ministri și ministrul Wlassics a închis însoțirea tinerilor.

În zilele de sărbători ale noastre, *Bánffy* și cu soții sei, ministrii *Lukács* și *Fejérváry* au fost la Viena, unde s'au sfătuit cu Maiestatea Sa, că ce e de făcut? S'a hotărît, ca ministri să înceapă tocmeli de pace cu opoziționalii. Aceste s'au și început, dar' ori-cum vor isbuti ele, bine cum se cade nu va fi, cât timp singuri Ungurii vor fi aici stăpânitori și nu vor lăsa, ca și noi Români, Sârbii, Slovaci și celelalte, neamuri să luăm parte la vieța de stat. Vom vedè.

Monarchul nostru și Regele României. Un ziar din București anunță:

MM. LL. Regele și Regina vor pleca pe la finele lui Ianuarie la *Abazzia*, unde se vor întâlni cu Împăratul *Francisc Iosif*, care deasemenea va sta aproape o lună de zile în această localitate.

MM. LL. vor lua reședința în vila *Angiolina*, ear' Împăratul *Francisc Iosif* în vila *Mandrea*.

Cehii și Germanii. Se scrie din Viena, că în ultimul consiliu de ministri, ținut sub presidența Monarchului, s'a discutat mult asupra aflărei modalităților cari să ducă la o înțelegere între *Cehi* și *Germani*, ca astfel să se poată restabili odată în Austria stările normale parlamentare.

Se crede că dispoziția *Cehilor* e de astă-dată favorabilă împăcării, și din acest motiv înțelegerea se va pute face fără mare greutate. Vom vedè.

DIN LUME.

Filippinele contra Americii.

În insulele *Filippine* este mare nemulțumirea și agitația contra *Americanilor*. Se zice, că *Americanii* tratează rău cu autochtonii și voesc a se face stăpâni pe toate insulele. Generalul *Otis* a primit ordin ca să ocupe întreaga grupă. Locuitorii *Filipinelor* însă sînt decîși a-și apăra independența. Ei au un guvern național, constituit în regulă, cu organizație republicană. President al republicii este *Aguinaldo*. Ministrii republicii se țin de partidul răsboinic. Astfel, după-cum scrie și ziarul *Independencia*, nu sînt decît două posibilități: sau abstau *Americanii* dela ocuparea insulelor și recunosc independența, sau apoi se va încinge un nou și sângerous răsboiu între insulari și noii cuceritori.

Cu deosebire e mare agitația în orașul *Iloilo*, pe care vreau să-l atace *Americanii*. Orașenii sînt decîși a aprinde orașul. Oastea lui *Aguinaldo* e sub arme, gata de luptă. El a dat o nouă proclamație, în care zice, că va alunga pe *Americanii* și luând de martor pe D-zeu face responsabili pe *Americanii* pentru sângele, ce se va vîrsa.

Conflict anglo-francez.

Un nou conflict se semnalează între *Anglia* și *Francia*. În *Londra* s'a publicat zilele aceste așa numita *carte albastră*, care cuprinde corespondența dintre guvernul englez și francez în chestia măsurilor restrictive luate de guvernul francez contra comerțului englez în insula *Madagascar*.

Ziarele comentează în ton agitat cuprinsul cărții albastre. *Times* zice, că dacă *Englezii* au tăcut până acum, se nu cugete *Francia* că ei n'au observat atitudinea ilioială a *Francezilor* față de comerțul englez.

Ziarele din *Paris* zic, că se vede că *Anglia* vrea răsboiu și astfel *Francia* trebuie să se pregătească pentru defensivă.

Din Italia.

Situația *Italiei* ni-se prezintă în colori triste. Expedițiile militare din *Africa* ale regelui *Menelik* tot mai mult pun pe gânduri pe *Italianii*. S'a echipat în grabă un corp de armată, ca se poată pleca în tot momentul în *Massaua*, care este amenințată. Se poate, ca să se nască un nou răsboiu cu *Menelik*.

Pe când din partea aceasta e amenințată *Italia*, în lăuntru se ivesc turburări, asemenea celor din *Milano*. Causa e miseria, care se tot lățește. Răscoale contra autorităților se semnalează din *Sicilia*. În *Nisiem* au fost aprinse zidurile vamei și carabinierii au fost atacați cu petri, din partea mulțimei ajunsă la desperație din cauza lipsei.

Pasărea de pe pene se cunoaște.

II.

În numărul trecut am arătat, că gazeta așa numită *Poporul*, care ese în *Pesta* jidovită, este foaia stăpânirii ungurești, care nouă numai bine nu ne voeste. Și am zis, de încheiere, că iubii nostri țerani se nu se lase ademeniți de ea, ci să-și aboneze și cetească foi adevărat românești, foile noastre naționale, cari au durere pentru el și-i dau sfaturi și povețe părintești.

Dar' se mergem mai departe. *Poporul* ese și el ilustrat și aduce și icoane românești, ca cu atât mai ușor să ademenescă pe cei neștiutori. Icoanele românești sînt puține din *România*, ear' cele de aici ne înfătoșează chipul acelor nefericiți *Români*, cari au mers înșelați sau siliți, la »mileniul« din *Pesta* și cari acolo au fost fotografiați (luați în chip).

Din trecutul nostru glorios și din vieța noastră națională de acum »*Poporul*« nu a adus și nu aduce nici o ilustrație. În coloanele lui nu veți vedè nici-când chipul unui *Stefan-cel-Mare*, *Mihaiu-Viteazul*, *Horia*, *Cloșca*, *Crîșan*, *Iancu*, *Șaguna* sau *Șuluț*, sau ale martirilor nostri de acum, chipuri, cari le-au adus și le aduc foile noastre naționale și în locul întăiu »*Foaia Poporului*.«

Vezi, că de aceste nu suferă stăpânul *Bánffy*, care prin *Poporul* nu vrea a ne arăta trecutul și luptele noastre și bărbații nostri naționali, ci vrea să le uităm și să ne încălzim de cele ungurești.

Astfel el ne dă scene din vieța ungurească, de pe pustă, apoi s. p. chipul

statuei lui *Baross* din *Pesta*, și tablouri din trecutul poporului unguresc, care pe noi nu ne interesează.

În numărul seu mai nou *Poporul* făgăduște cetitorilor premii: »patru icoane colorate istorice«. El a dat și în trecut astfel de icoane, dar' ce icoane! Avem două astfel de premii înaintea noastră. Și ne mirăm, cum de nu îi este rușine unei foi, care se zice pe sine românească, a lăși între *Români* astfel de chipuri și a se lăuda cu ele:

Una din icoane este: *Gyula*, principele *Ardealului* și familia sa înaintea *Sfântului Ștefan**) din vremea când craiul unguresc *Ștefan-cel-Sfânt* se silea a face pe *Unguri* creștini, căci ei erau păgâni.

Al doilea »dar« cetitorilor »*Poporul*« e și mai și: *Béla* alege între coroană și sabie, carăși un chip din trecutul unguresc.

Amendouă icoanele sînt tipărite în tipografia ungurească: »*Franklin-Társulat*« și în amendouă ni-se înfătoșează niște *Unguroi*, cu cari poți înțera copiii dela țită...

Ei, eată cum ese »măța din sac«, eată penele cu care se împodobește *Poporul*. Și apoi încă cere, ca *Românii* să-și aboneze, să-și spriginească! Sîntem curioși ce *Români* vor fi și aceia...

În numărul viitor vom continua.

*) În numărul trecut am amintit, că cei-ce scriu *Poporul* nici nu știu românește. Aci dăm de o pildă cu numirea *Sfântului Ștefan*, care e greșită, căci românește se zice *Ștefan-cel-Sfânt*. Asemenea greșeli află în »*Poporul*« cu miile.

SCRISORI.

Săntire de biserică.

Tuferiu (lângă Orșova), 3 Ian. 1899.

Stimate Domnule Redactor!

Comuna noastră *Tuferiu* cu filia *Coramnic*, avînd din vremile vechi o biserică ruinată și de tot slabă, comitetul a stăruit prin repartiția sumei de bani a locuitorilor din ambele comune *Tuferiu* și *Coramnic* a o repara în vara trecută a anului 1898, și după renovare s'a raportat *Venerabilului* consistor diecesan din *Caransebeș*, rugându-l a îngădui sfințirea.

Consistorul a însărcinat pe domnul preot și administrator protopresbiter al tractului *Mehadie* *Ioan Pepa* cu sfințirea bisericii, carele fiind asistat de domnul preot *Pavel Magdescu*, din comuna vecină *Jupanec* și domnul preot local *Nicolae Târziu*, *Duminecă*, în 1 Ianuarie 1899 n. au celebrat sfânta liturgie și sfințirea bisericii, care au durat dela orele 10 până la 1½ ore după ameză luând parte la acel act d-nul învățător *Nicolae Maranu* din *Jupanec* dl învățător *Luca Ghergulescu* din loc, așa și alți cântăreți din *Tuferiu* și *Jupanec*. O mare bucurie și plăcere ne-a cuprins, căci domnul învățător *Constantin Vladu* din *Ieșelnița* în urma unei invitări a alergat cu corul vocal în număr de 20 bărbați oameni în vîrstă, cari cu cântecele lor cele frumoase și melodioase, au

arătat o nespasă dragoste și bucurie, cât în biserica noastră nu au mai fost nici nu va mai fi.

După sfârșitul sf. liturgii a rostit d-nul Ioan Pepa o cuvântare despre scopul cercetării bisericei și a sărbătorii zilelor de Duminecă și sărbători. Învățăturile au fost așa de potrivite, încât ele au străbătut până în adâncul inimei celor de față.

stantin Vladu, Nicolae Maranu și Luca Ghergulescu, cum și corului vocal din Ieșelnița.

Totodată comitetul își ține de sfântă datorie a da mare mulțumită onoratului comitet parochial gr.-or. român din orașul Orșova în frunte cu d-nul protopresbiter Michail Popoviciu, a domnului comerciant și președinte George Ioanovicu, cum și domnului învățător și notar.

Olandeze mergând la țirg.

— Vezi ilustrația. —

În numărul trecut am reprodus din »Călimdarul Minervei« un articol, în care se arată hărnicia și buna chivernisire etc. a poporului din Danemarca. Asemenea acestuia este și poporul din Olanda. Ilustrația din numărul de față ne înfățișează o scenă din viața țără-

Țărance olandeze mergând la țirg.

După sfârșirea acestora am mers cu toții în casa lui Ilie Spătaru, unde s'a pregătit prânzul, carele, fiind postul Crăciunului, au fost bucate de post făcute.

Comitetul parochial gr.-or. român în numele tuturor locuitorilor din Tuferiu și Coramnic vine prin aceasta a-și exprima profunda mulțumire dlor preoți Ioan Pepa, Pavel Magdescu și Nicolae Târziu, așa și domnilor învățători Con-

al comitetului Traian Hențiu, cari cu îndemnul Tatălui de sus au binevoit a dăru-i o poartă de fer de tot folositoare în preț de 70—80 fl., care se întrebuințează la avlia bisericeii de aici. Dumnezeu atotputernicul să le lungească firul vieții, și să-i țină întru mulți ani fericiți.

În numele comitetului:
Pavel Mițariu, președ. comit.

nească din această țeară: *femei olandeze se duc la țirg patinând*. În vreme de iarnă adevărate femeile dela sate își leagă la picioare patine (tălpi mici de sănii) și astfel merg la oraș cu corfele în cap, pe drumurile ghețoase. Se înțelege, că în chipul acesta ele merg foarte repede, așa zicând în fugă și astfel cruță foarte mult timp. Aceasta încă ne arată, cât de practici sunt țărani în țările înaintate în cultură.

PARTEA ECONOMICĂ.

O dorință de Anul-Nou.

Toți economii recunosc, că dările pentru stat (țeară), comitat, comună, biserică, școală ș. a. se înmulțesc din an în an; vedem, că servitorii și servitoarele, cum și lucrătorii sunt tot mai scumpi, deasemenea mai mult ne costau hainele și alte lucruri trebuincioase în casă și economie, mai mult creșterea copilor, mai mult îngropăciunile și cununile. Cu un cuvânt o creștere a tuturor datelor. Dar' în același timp numai foarte puțini se gândesc a-și înmulți și venitele pe căi potrivite timpurilor de azi; cei mai mulți însă poartă economia întocmai ca moșii și strămoșii lor. Astfel, că peste tot vorbind, nu se poate constata (adeveri) an de an o lucrare mai înțeleaptă a pământului și o sporire mai însemnată a animalelor domestice de soiu ales; cu toate-că numai cu chipul acesta economii nostri vor pute ajunge la o stare mai fericită.

Pricina, că plugarii nostri nu numai că nu dau înainte, ci din contră mare parte sărăcesc și trebuie să ese din casele și moșiile lor împovorate cu datorii și astfel vândute la dobă, — pricina acestui rău mare este mai cu seamă împrejurarea, că în timpul aborului și electricității, când lumea călătorește cu car de foc și începe a-și lumina casele cu lumina fulgerului, în acest timp de înaintare a tuturor, numai economii nu înaintază deopotrivă cu ceilalți oameni.

Învățătorii, preoții, officianții, neguțătorii și chiar și meseriașii fac pregătiri anume pentru chemarea lor, cercetând școale bune, în cari învață cunoștințele trebuincioase, sunt supuși la examene stricte (grele) și fac deprinderi timp de ani la persoane străine din alte țeri sau și numai aici în țeara noastră. Numai economii nu fac aproape nimic pentru înaintare. Ei nu lasă pe fiii lor nici măcar să învețe cu temei cunoștințele ce se dau în școala sătească; ear' de cercetarea vre-unei școale economice nici vorbă. Dar' noi n'avem nici măcar școalele economice de repetiție.

Am ajuns în timpuri de tot grele, în cari se poartă o luptă pe viață și moarte între popoare; ear' din lupta aceasta purtată cu armele științei, biruitor va eși cel mai înțelept, acela care va ști să folosească mai bine timpul vieții, agonisind mai mult și păstrând mai bine.

Lucrarea neîntreruptă din ziori și până 'n seară nu mai este de ajuns. Mai rău răsplătită ca muncă plugarului nu e alta. Și aceasta vine de acolo, că nu poate să facă întrebuințare de lumina învățăturilor, nu e pregătit să lucreze cu socoteală după sfaturile înțelepte, cari 'i-le îmbie științele economice în starea lor înaintată de azi.

În alte țeri, s. p. în Germania, se întemplă lucruri minunate. Toți economii și econoamele, fiii și fiicele lor știu carte. În fiecare casă de plugar se află câte o gazetă; aceasta trece din mână în mână, cetindu-se și făcând apoi întrebuințare de cele cetite. În Dumineci și sârbători,

cu deosebire seara, se adună mai mulți, își împărtășesc cele cetite, se sfătuiesc și cearcă în tot chipul a trage folos din aceste cunoștințe. Ei recunosc tot mai mult, că au lipsă de pregătiri mai bune în școale economice și nu arare-ori se pot vedea tata și fiul, moșul și nepotul șezând în aceeași bancă de școală și ascultând cu sete învățăturile.

Plugarii de acolo au venit la cunoștința, că înaintarea și ajungerea la o stare mai fericită se poate face numai prin ajutorul împrumutat al lor; fără de a aștepta »mură 'n gură« și »porumbi fripți căzuți din cer«.

Acolo țeranii au făcut tovărășii fel și fel: casse de păstrare Raiffeisen, mulțime de lăptării, tovărășii pentru creșterea vitelor, magazine de bucate, de nutreț pentru animale, de hemeiu și orz pentru facerea berei ș. a. Astfel că cu chipul acesta își vând marfa de-adreptul și câștigul produselor lor nu merge în mâinile speculanților, ci le rămâne tot lor. Prețul produselor astfel nu ajunge un preț de batjocură, ear' economii și satele lor se ridică vâzând cu ochii.

Ceea-ce s'a ajuns în Țeara-Nemțescă se poate și la noi, dar' lucru firesc, nu deodată, ci cu răgaz. Una însă e bine, e de dorit, și se poate și face fără întârziere și anume: *mai mult interes la toți plugarii pentru înavățirea cunoștințelor economice.*

Spre acest sfârșit foile, adecă gazetele economice sunt neapărat trebuincioase. Ele au să răspândească lumină în calea economilor, deschizându-le ochii să vadă ce și cum e de a urma pentru a ajunge la o soartă mai bună.

Înzădar le-am pofti iubitorilor nostri plugari »multul cu pământul«, pofta aceasta puțin le, va folosi. Dorința noastră este: *toți economii, cari știu ceti, să părăsească nepăsarea, să-și aboneze »Foia Poporului«, să o cetească și să facă întrebuințare de cele cetite, căci suntem siguri, că cu chipul acesta se va face un început temeinic pentru delăturarea relelor și lipselor.*

Pentru cărcimari și vînzătorii de beuturi.

În anul trecut am fost arătat cetitorilor foii noastre unele din schimbările, ce le-a adus cu sine legea cea nouă privitoare la darea pentru beuturi și zahăr. Am arătat, că cărcimarii și peste tot vînzătorii de beuturi spirituoase trebuie să înștiințeze toată proviziunea, ce au avut-o la 1 Ianuarie 1899.

În înștiințarea aceasta, ce a trebuit să se facă comandai de finanți în câte 2 exemplare pe blanchetele prescrise până la 3 Ianuarie, au fost să se arete, atât evantul proviziunii și a conținutului de alcool, cât și comuna și localul, unde se păstrează proviziunile (beuturile), fără deosebire că acele se țin în localitate proprie sau închiriată.

Pentru licheoruri trebuie să se facă arătare deosebită — tot în 2 exemplare, — pentru-că în acest cas se mai ia și darea suplimentară pentru zahărul ce se află în ele.

Scopul acestor înștiințări este, ca după proviziunile, ce le va avea fiecare cărcimar sau vînzător de beuturi, la 1

Ianuarie, să 'i-se arunce darea suplimentară:

1. La fluiditățile spirituoase arse, afară de licheor, se aruncă de fiecare grad de alcool ce conțin, câte 15 cr. dare de negoț după spirt.

2. La licheoruri pe deasupra încă câte 2 cr. dare de consum pentru zahăr de fiecare litră.

3. Pentru bere 5 fl. dare de consum la fiecare hectolitru.

Darea suplimentară nu se plătește:

1. Afară de licheoruri, pentru astfel de fluidități spirituoase arse, cari se află în stăpânirea cărcimarilor etc., dacă nu trec măsura de 10 litre alcool.

2. Astfel de licheoruri, cari se află în stăpânirea persoanelor, cari se îndeletnicesc cu gătitul lor sau cu negoțul acestora, dacă nu au mai mult de 50 litre.

3. Berea care se află la partide, cari se îndeletnicesc cu negoțul de bere; dacă nu se găsește peste 25 litre.

Cel-ce n'a făcut înștiințare la timpul seu pentru proviziuni în măsura numită aici, nu poate fi nici pedepsit.

Cei-ce poartă negoț cu beuturi spirituoase arse, vînzându-le în mare sau în măsură mai mică, sunt datori ca în timp de 60 zile, socotit dela 1 Ianuarie, să arete proveniența lor (de unde le au), sau dacă n'ar căde sub darea de negoț după spirituoase să dovedească această împrejurare.

Dacă pentru unii articli s'a plătit darea de consum s. p.: după spirt, bere și zahăr, fără a se fi vîndut până la 2 Ianuarie toată cantitatea (măsura) plătită, comunele și arîndatorii dărei de consum, cari au strîns numita dare, sunt datori a reînțoarce în timp de 8 zile respectivelor persoane darea strînsă, pentru beuturile nevîndute la 1 Ianuarie.

Cel-ce se simte neîndreptățit într'o privință sau într'alta, trebuie să-și înainteze plîngerea direcțiunei financiare.

Încunoștiințare.

Sub titlul »Pentru economii nostri« am fost vestit pe cei-ce îi privește, că cu scop de a câștiga cunoștințe folositoare am hotărît de a întreprinde în iarna de față o călătorie la întocmirile economice din *Mezőhegyes*, și aceasta cu atât mai virtos, cu cât înaltul minister s'a hotărît a purta din visteria statului cheltuelile de drum și de întreținere pe timpul petrecut în *Mezőhegyes*.

Călătoria a fost condiționată de numărul de cel mai puțin 30 proprietari, cari să iee parte.

Cum însă la apelul nostru s'au înștiințat pentru călătorie numai domnii: Petru Cucuian, paroch în Loman, Nicolae Mihailă, proprietar în Vinerea, George Postea, Ioan Răduț, Ioan Vlad, economii și Nichita Spârlea, înv., toți din Avrig; Achim Căliman, econ. nr. 58 în Cașolț, Valeriu Florian, preot și Irimie Răduț, notar, ambii din Racovița; în total abia 9 doritori — siliți suntem a absta deocamdată dela această călătorie, rezervându-ne a ne încerca norocul în anul viitor.

În legătură cu cele de sus, punem la inima economilor nostri următoarele scrise ale foii »*Landwirtschaftliche Blätter*« din Sibiu, despre »*Reuniunea economică săsească*«:

»Cetitorilor acestei foi le este cunoscut că s'au făcut călătoriile, care aveau de scop de a cerceta hergheliile de stat și întocmirile economice din Mezöhegyes, călătorii puse la cale de Înaltul minister, care a primit asuprași a acoperi din visteria statului cheltuelile de drum pe calea ferată și cele de întreținere. Îndemnul dat de minister a avut răsunet și la noi. Aproape toate administrațiunile Reuniunilor noastre economice cercuale au primit să facă, ba unele voiau să aranjeze chiar două excursiuni, dar' au trebuit să abziecă de ele, pentru-că numai jumătate din excursiile insinuate au putut fi găzduite.

Este natural, că nu numai Reuniunea noastră agricolă s'a folosit de acest bun prilej de a câștiga cunoștințe folositoare, ci și pretori au întreprins călătorii de această natură, așa că administrația hergheliei din Mezöhegyes zi de zi avea oaspeți. Cei-ce au întârziat cu înștiințarea, au trebuit să fie aminați pe anul următor, fiindcă e speranță, că ministrul nu se va lăsa de această idee, prin care se înteste la lățirea bunei stări a economilor.

La excursiunile din anul de față au luat parte următoarele 7 Reuniuni economice cercuale: cea din Sibiu în zilele din 8—9 Iunie cu 103 economi, cea din Sighisoara în zilele din 7—8 Iulie cu 103 economi, cea din Seica-mare în zilele din 10—11 Iulie cu 124 economi, cea din Elisabetopole în zilele din 3—4 August cu 73 economi, cea din Reghinul-săsesc în zilele din 3—4 August cu 30 economi, cea din Cohalm în zilele din 22—23 August cu 83 economi și cea din Mediaș în zilele din 26—27 Septemvrie cu 100 participanți. Așadar 613 membri ai Reuniunii s'au folosit de prilejul de a vedea întocmirile economice din Mezöhegyes. Două din grupele excursioniștilor, cea din Elisabetopole—Reghinul-săsesc și din Mediaș cu o cale au vizitat și pepiniera de viță americană din Miniș și Pauliș, de unde s'au reîntors cu bogate cunoștințe.

Sibiu, 30 Decemvrie n. 1898.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«.

Demetriu Comșa, Victor Tordășianu,
președinte. secretar.

Pentru primirea în institutul de grădinărit reg.

La 16 Februarie a. c. se începe cursul de un an pentru ajutători de grădinari.

Acestia primesc în institut locuința și toată întreținerea; în cas de boală capătă și medicina. Ei au să se îngrijească numai de îmbrăcăminte și recvișitele de învățământ; dar' și pentru aceste primesc la sfârșitul fiecărei luni câte 15 coroane.

În săptămâna din urmă a cursului tinorii trebuie să facă examen, pe temeiul căruia li-se dă atestate.

Dela tineri să cer următoarele:

1. Cel puțin vârsta de 17 și cel mult 22 ani, care e de a se adevăra prin atestat de botez.

2. Să fie harnici de muncă, tari și sănătoși, ceea-ce au să dovedească prin atestat dela un medic.

3. Atestat de moralitate din comuna unde se află când înaintează rugarea.

4. Atestat, din care să se vadă, că au sfârșit cu bun rezultat cel puțin școala sătească; cei cu școale mai multe vor ave întâietate.

5. Atestat, că au luat parte timp de cel puțin 3 ani ca ajutători la un grădinar, dela care trebuie să trimită cartea de calfă și cea de lucru.

Rugarea să fie provăzută cu timbru de 50 cr. și cu aclusele mai sus numite; ea este de a se adresa ministrului reg. de economie, dar' prin direcțiunea institutului de grădinărit m. reg. (I., Ménesi-út 45 în Budapesta) până la 15 Ianuarie.

Sfaturi economice.

Plantarea viiei în pământ nêsipos.

Viile cultivate într'un pământ tare nêsipos — în nêsip sburător — pe care adecă-l duce vântul, nu pot fi nimicite de mulții lor dușmani. În un astfel de pământ se poate cultiva și vița europeană fără temere că va fi pustuită. Plantațiuni de aceste sunt în măsură mare în Francia (Aigues mortes) și la noi în Banat. Însă vița plantată în nêsip poate prospera timp îndelungat numai dacă se poate uda — mai bine prin vârsarea apei — și dacă se îngrășe cu gunoii măiestrit. Gunoiul de grajd nu se poate folosi, pentru-că cu timp pământul s'ar pute atât de mult îmbunătăți cu humus, încât filoxera ar afla în el împrejurări priincioase dezvoltării sale. Soiurile cele mai de frunte de îngrășeminte măiestrite sunt: Chilisalpetru, făina lui Thoma și cainita. Viile cultivate în nêsip de regulă nu dau un vin de o calitate de frunte (de tot bun), dar' mult și totuși îndestul de bun.

Ungerea cu var a pomilor.

Un mijloc foarte potrivit pentru preîntimpinarea prăsirei paraziților animalici și vegetali (de plante) este în decursul toamnei ungerea trunchiului și a ramurilor mai groase cu var. Spre acest sfârșit varul se stinge și să întrebuintează întocmai ca la spoitul (vărutul) caselor. Foloasele, ce această ungere le dă, sunt următoarele:

Dă pomului o coaje lucie și strălucitoare și împedecă formarea muschiului și pecinginei. Nimicește și la pomii mai bătrâni acei paraziți vegetali, cari nu au putut fi depărtați cu răzuitoarea și peria de pomi. Ea reține insectele de a-și pune ouăle pe coaje, ear' nimfele (păpușile) și omidele lor de a ierna în crepături sau sub coaje. Ea îngreunează eșirea omidelor din ou, a fluturilor și muștelor din larve.

Unul din cele mai mari foloase, ce le aduce cu sine spoirea cu var, este scutirea în contra gerului. Schimbările grabnice ale temperaturii aerului, înghețarea și desghețarea repede a coajei este cât se poate de vătămătoare pomilor. Fața albă a coajei însă se încălzește

mult mai încet și mai puțin decât cea colorată mai întunecat.

Prin spoirea cu var economul prevăzător împedecă încălzirea grabnică și prea mare a coajei în zilele cu soare de peste iarnă și prin aceasta își scutește pomii în contra stricăciunii gerului.

Pomii tineri încă să se spoiască cu var, pentru-că ei sunt mult mai supuși înghețului decât cei mai bătrâni.

De sine se înțelege, că coloarea varului să nu se întunece prin amestecarea vre-unei alte materii.

Făcându-se acest lucru, altfel destul de lesnicios, n'am ave prilejul trist de-a vedea atâția pomi istoviți înainte de vreme.

Ridicarea plantelor prin îngheț.

În iernile fără zăpadă gerurile fac ca legumile plantate în liber s. p. sălătă ș. a. să seridice, pricinuind cu chipul acesta multă pagubă. Ele trebuie apăsate domol la locul lor și să se adune pământ pe lângă ele.

Din traista cu povețele.

Răspunsuri.

Abonentului nr. 1873. Cel mai bun lucru cel puteți face este să plătiți, ca să scăpați de cheltueli. În treburi de asigurare trebuie să fiți cu mare băgare de seamă, și să nu dați crezământ vorbelor agenților, cari de multe-ori promit marea cu sarea, numai ca să facă asigurări, fiindcă pentru ei acesta e isvorul de traiu. Înaintea lezei însă nu aceea e hotărîtor ce vorbesc agenții, ci ce subscriu oamenii. D-voastre cu bună seamă a-ți subscris cambii despre taxele de asigurare, ear' cambiiile trebuie plătite cu ori-ce preț. Plătiți-le deci ca să scăpați de spese, ear' altă-dată fiți mai cu băgare de seamă.

Abonentului Nr. 2540. În § — Știm grânare înființate pe seama bisericeii și școalei din partea comitetelor bisericesti și școlastice, cari le chivernisesc întocmai ca și altă avere bisericască-școlastică, înaintând an de an socoatele consistorului. Statutele acestor grânare negreșit au fost întărite de autoritățile bisericesti, adecă de consistor. D-voastră nu ne scrieți, dar' noi ne temem, că nu ați cerut în calitate de comitet școl-bis. aprobarea statutelor, sau că consistorul însuși a dat în timpul din urmă de greutate neînălăturabile în ce privește aprobarea, ori că chiar neînțelegerile dintre d-voastră îi va fi dat prilej de a nu-le aproba. Am fi dorit să știm motivele, din cari statutele grânarului n'au fost aprobate.

Dacă însă nu v'ar succede a câștiga aprobarea dela consistor nici în modul arătat mai sus, nu vă rămâne alta decât să traduceți în l. maghiară statutele din vorbă și să cereți aprobarea lor din partea ministrului de interne, adecă să faceți întocmai ca cei din Dobrești.

Abonentului I. P. în M. Frata. Dacă ne aducem bine aminte, în cauza din întrebare am mai răspuns odată în anul trecut. În acel înțeles vă răspundem și astă-dată. Afacerile de avere a le copiilor orfani și ale celor nelegiuți, le are în grije scaunul orfanal comitatens, unde trebuie să se facă arătare sau numai cu gura din partea mamei ficiorului, sau

și mai bine în scris din partea unei persoane pricepute, provocându-se la martorii în fața cărora respectivul a recunoscut la timpul seu, că dînsul e tatăl copilului. Această deregătorie are să lucreze din oficiu, fără plată.

Că femeia câte spese va căpăta pentru creșterea și întreținerea copilului, nu o putem ști. Acele se determină după împrejurări. Mama se-și facă socoteala creșterii și se ceară o sumă potrivită. Ear' ca copilul să fie luat de tatăl seu, ori se rămână la mamă-sa se hotărăște de regulă cu ocaziunea împăciuirii. Dacă femeia însași ar merge cu un om de nădejde la scaunul orfanal, spunându-și păsul, credem că e mai bine. În acest cas nu va avă nici spese.

Dacă însă femeia e săracă și ficiorul în stare să lucreze, acesta ar trebui să încerce la un avocat român din apropiere și, dacă nu se poate altfel, să-l slujească timp de un an, numai să-i scoată partea ce i-se cuvine. Poate că asta ar fi calea cea mai potrivită și mai sigură.

Abonentului P. Graure în S. In cauza cu nepotul orfan al d-tale, dacă nu poți scoate lucrul la cale în comună, credem, că va fi bine să încerci la scaunul orfanal al comitatului, de care veți țineți, spunând, că e în interesul copilului a fi ținut tot așa de bine cu 50 fl. la an ca și cu 80 fl., bani cari îi aduc cele 5 jugere a le dînsului. Ce e drept din 30 fl. la an, până ar fi copilul mare s'ar face o avere întregă. Scaunul orfanal îți va spune apoi rupt ales, ce se poate și ce nu.

Știri economice

Roadă tăbacului în Ungaria.

În ținutul Alföld și pe marginea stîngă a Dunărei, adică în localitățile, care produc cel mai bun tabac, roadă a întrecut mijlocia obișnuită. Roadă tăbacului este totuși mai slabă ca cea din 1897. Prășitorii speră, că Regia în vederea calității superioare a tutunului va ridica prețurile. În 1897 prețurile erau dela 17 la 24 florini quintalul. Administrația a cumpărat 456.597 quintale tutun pentru 8,105.966 florini, mijlocia roadei brute a fost de 129 fl. și 50 cr. pe jugher.

Starea economiei de câmp.

Rapoartele oficioase ale ministrului de agricultură spun următoarele despre starea sîmănăturilor în luna Decemvrie:

În luna Decemvrie vremea a fost schimbăcioasă, când neguroasă, când ploioasă, când mai uscată și mai friguroasă. Sîmănăturile mai în tot locul sînt lipsite de acoperimentul de nea și astfel frigul le-a cam pișcat puțin. Șoarecii cari s'au fost înmulțit, s'au pustiit în urma vremei neguroase și moale. Peste tot sîmănăturile sînt până acum în stare bună. Pe lângă Dunăre și pe pusta Ungariei în multe locuri sîmănăturile au fost păscute, căci vitele au putut umbla pe fînațe până tîrziu. Vitele sînt în stare bună. Lucrările de câmp sînt restrîng acum la tăiatul lemnului în pădure, căratul gunoiului, rigolarea vitelor de viie și în unele locuri să duc și la ogor.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Scopul nostru.

În »Foaia Poporului« român deschidem o rubrică și Școlii Române. Pentru-că aceeași fîntă ce noi urmărăm de 6 ani cu »Foaia Poporului« de mult o urmărește școala populară dela sate: **luminarea poporului nostru.**

Astăzi mai mult ca ori-cînd trebuie să ne îndreptăm privirile și îngrijirile noastre spre școală. Pentru-că în ea stă nădejdea înaintării noastre prin lăfîrea cunoștinței de carte românească.

Tocmai astăzi orizontul nădejdelor noastre se întunecă mai mult, pentru-că multe și amenințătoare primejdii se ridică în contra caracterului național al școalelor susținute din sudoarea cruntă a poporului nostru.

Prin introducerea acestei rubrici satisfacem unei lipse, simțite atît de noi, cît mai ales și de învățătorii noștri.

Sînt peste 3000 de învățători români. În mâinile lor sînt depuse cele mai scumpe comori ale poporului: generațiunile lui fragede, nădejdele lui. Și miile de dascăli români n'au un organ unde să se poată întîlni cu toții, spre a-și discuta chestiunile scumpe lor și nouă tuturor.

Ei au simțit această lipsă și cînd li-s'au pus în prospect, că în sfîrșit li-se va împlini dorința legitimă, ei au răspuns cu un entuziasm de aprobare.

Se va dovedi credem în scurtă vreme necesitatea și folosul acestei rubrici separate, care e menită, dacă împrejurările vor fi priincioase, să devină un puternic organ de publicitate pentru interesele școlii și învățătorului român.

Deocamdată declarăm, pentru a preveni ori-ce bănuieli, că facem această învoire în »Foaia Poporului« cu cel mai bun și mai curat gînd de a servi cauzei comune a culturii neamului.

Nu voim să stricăm, ci să edificăm; nu să desbinăm, ci să împreunăm.

Să intrunim pe harnicii muncitori din ogorul culturii poporului sub stindardul comun al luminării proprii spre luminarea poporului — asta o dorim!

»Școala Română« nu vrea să înlocuiască ori să prevină vr'un organ pedagogic, ci să spriginească pe toți cei-ce vor lucra înspre binele dascălului român.

»Școala Română« tînde a deștepta în marele corp al învățătorimei noastre spiritul de solidaritate și entuziasmul pentru cariera nobilă, dar' spinoasă, de învățător al poporului.

»Școala Română« dorește să lumineze poporul, asupra importanței ce o are școala și asupra datorințelor sale față de ea; ea dorește să lege strîns pe luminătorii chemați ai poporului, dascălii români de soartea țărânului român, pentru care muncește și »Foaia Poporului«.

Alianța firească, și frumoasă, dintre dascălul poporului și »Foaia Poporului«: eată pe scurt programul și scopul nostru.

Rugăm pe toți cei-ce ne înțeleg, să ne spriginească și — cu Dumnezeu înainte!

Epistole către un învățător tîner.

I.

(„Uritul“ și leacul lui).

Iubite frate! Mi-ai scris o epistolă, lungă și sinceră. Viu a-ți răspunde tot cu acea sinceritate, dar' fiindcă răspunsul meu poate va interesa pe mulți confrați învățători, tineri ca d-ta, eu o public în Școala Română, unde o vor pute citi și alții, pe cari îi interesează. Și mai bine o vei citi și d-ta de acolo, că ori-cum, tipărită fiind, nu-ți strică ochii, ca o scrisoare slăbuță, cum e bunăoară și a mea.

Zici că-ți place cariera ce 'ți-o ai ales; că ești mulțumit, fiindcă numai decît la începutul carierei ai nimerit într'o comună cu oameni de omenie și cu stare, care-ți dau cele necesare și nu-ți trag copiii dela școală. Dar' te plîngi, că după timpul de prelegere te omoară câte odată uritul.

Mă bucur de această împărtășire! Ești de invidiat! Ține-te cu mîni cu picioare de acea stațiune, că de o perzi odată, nu știi cînd vei mai da de una ca ea. Cu poporul acela brav tractează cu toată cinstea și omenia. Nu fi superb! Vorbește cu ei prietenește. De te caută careva, pentru de a-i citi vre-o scrisoare, ori pentru de a-i scrie vre-o carte la ficior, în cătane, fă cu plăcere câte un serviciu, dar' nu în orele de prelegere. Ori le fă într'ameazi, ori mai bine după 4 ore, după-ce închei cu învățămîntul. Orele de prelegere le ține cu sfințenia cea mai mare. Dă-ți toată sîlînța, ca să pui în praxă, cele învățate în pedagogie. Te ține strict de metodele ce le-ai învățat dela profesorii d-tale, dar' nu de acelea, după care doară ai învățat ca prunc. Te poartă pururea curat în toate privințele; fii model tînetului. Dar' despre aceste mai pe larg de altă-dată. Acum numai atîta îți spun: vezi să fii plăcut poporului și superiorilor, să nu înstrăinezi băieții dela regulata frecuentare a școlii, că atunci toate vor fi bune.

Acum să-ți spun mai întăiu o medicină contra uritului, care zici că te consumă în ore libere. Eu știu din pățite că:

Cătu-i lumea și pămîntul
Nu-i boală grea ca uritul.

Știi d-ta ce-i uritul acela al d-tale? Că mai este un fel de urit, care har Domnului, d-ta cu greu cred că-l cunoști, și chiar dacă îl cunoști — nu cum se cade. Să dea Dumnezeu să nu-l cunoști în veci.

Uritul d-tale este ceea-ce zic frații din România plictiseală. Eu, de nu te vei supăra, îți voi spune că e: lipsa de ocupațiune potrivită timpului indiferent. D-ta, iubite coleg, spui singur, că numai după orele de prelegere te prinde, deci după-ce 'ți-ai împlinit ocupațiunea obligată.

Dar' boala asta are leac și încă sigur. În 2—3 săptămîni poți scăpa de ea pe vecie. Ci leacul ei nu se află în farmacie, nici în prăvălie, nici chiar în hotel — de care, spre fericirea d-tale, spui că nici nu aveți la d-voastră în sat.

Unii caută medicina contra uritului în farmacie; iau adică nescari picuri de rînză, câte 3—4 păhăruțe, tot păhăruțul cu 4—8 cruceri. Dar' nu le trece morbul uritului numai pe câteva ore, și ear' îi apucă, și ear' trebuie să dea bani și să repeteze dozele de picuri de rînză. Acest leac nu e de recomandat.

Alții, acestia se țin a fi mai practici, zic că 3—4 păhăruțe din farmacie, costă chiar cît o jumătate litră din ospătărie; că în farmacie toate's foc de scumpe; farmaciștii au drept să lucreze

cu 100 %, știi ca *Nuhām*, care nu împrumută decât sută după sută.

Dar' nici acestia nu o ghicesc. Ei merg dela munca lor ață în ospetărie, stau acolo adesea până vine ear' timpul de a intra în laborator. Își țin dieta cu cea mai mare scrupulositate. Dar' pace! Boala în loc se scadă, par'că crește. Drept și mai drept că până-s acolo uită de urit, ba dela un timp devin chiar *fericiți* — după spusa poetului bănățean *Iulian Grozescu*, care a scris:

Bine zice, cine zice
Omu-atunci e om ferice,
Când de gânduri s'a lăsat
Și, de poate-i... *mort de beat!*

Ci trece poesia cea fericitoare a învățului și vine prosa cea supărătoare a buzunarului gol. Atunci apoi se vezi ce urit îi mănecă, urit ridicat la potența a 9-a! Că doară știi zisa:

Care-i mai grea boală
Decât punga goală?!

Și dacă ar fi chiar numai aceasta urmarea — încă ar fi destul de tristă. Dar' cu ea sînt împreunate multe de toate, care le vezi cu ochii, deci n'am de ce 'ți-le mai aminti.

Sînt apoi alții, cari spre a-și lecuî uritul acesta nu merg nici în farmacia, nici în ospetărie, ci din școală se iau ață-n prăvălie, ori unde vîd oare-ce strînsură de oameni fără lucru, și stau guri căscate de privesc și ascultă pe cei-ce intră și es. Mai vorbesc cu unul și cu altul, și mai spun glume sârute și nesârute. Ei își zic: Îmi omor uritul și nici nu spezez! Dar' se înșeală amar. Că uritul pe această cale nu fuge dela ei, ear' mergerea lor în tîndălituri li-se preface în a doua natură, de care cu greu se pot desbăra.

D-ta, de vrei să nu te mai prindă uritul, ascultă *statul meu*, că-s omul pățit:

Îndată după-ce sfîrșești cu orele de învățămînt, de-i timpul cevași priincios, fă o primblare de o jumătate oră în aer liber; aceasta o fă iarna-vara, prin frig ori prin căldură; chiar și pe ploaie e foarte folositoare, că-ți curăță plumănila de aerul cel corupt și plin de colb al școlii. Astfel înprosperat te du ață acasă. Cetește-ți cu atențiune pensurile pentru ziua de mâne, ca nu să fii necesitat atunci a sta tot cu ochii în carte, că așa nu poți propune liber și destul de interesant cât să răpești mintea copiilor, și astfel ei se plictisesc, îi prinde pe ei uritul, și atunci ai gătat cu crucea!

Ți-ai terminat pensurile pentru mâne, apucă o carte și cetește, nu mult, ci bine, cugetând mereu asupra celor cetite, că acum nu mai cetești ca să nu cazi în secundă, ci cetești ca să-ți luminezi mintea și să-ți desfătezi sufletul. Nici nu ceti tot un soi de cărți, că spiritul, ca și corpul, are lipsă de nutre-mînt variat. Cetește opuri științifice numai până simți că te obosești. Atunci le pune deoparte, te preumblă o leacă prin odaie, și te apucă a ceti literatură ușoară, cu care trece vremea atât de iute, fără a simți pic de oboseală.

Vezi zice poate, că tîner fiind, nu ai încă decât cărțile din cari ai învățat și de acelea ești sătul până peste cap, ear' în comună n'ai de unde împrumuta, că nimenea nu are vre-o bibliotecă cât de cât. Îți cred, dar' nu de tot. Cred că d-ta nu ai, și nu poți deocamdată avea nu știu ce opuri multe și scumpe; cred și aceea, că vre-o bibliotecă în sensul cum este a se înțelege bibliotecă, nu aveți. Și totuși aveți o bibliotecă mult mai scumpă și mai folositoare decât ai crede poate...

Cine mai are o *literatură bisericăscă* atât de bogată ca noi Românii? Biserica d-voastră de sigur că are toate cărțile rituale, dintre cari apostolul, vre-o căzanie sau și biblia, nu lipsesc. Pune-te și le cetește acestea cu atențiune și nu cred că te vei mai căi de urit. Începînd odată a ceti la ele, vei sta flămînd și

vei ceti. Din *apostol* învață-ți și școlarii mai mărișori să cetească și să cânte ca se poate ei spune apostolul în biserică. Prin aceasta atragi inima părinților, că fiecare e fălos să-și vadă copilul cîntînd din cartea cea mare cu glas încet chiar în mijlocul bisericii, înaintea preotului; nu mai rețin pe copii dela școală, ear' inima d-tale va rîde de bucurie vîzîndu-te stimat de popor și lăudat pe tot locul.

După-ce te-ai prea obosit cu cetirea, de vezi că e mult până la timpul culcării, te pune și scrie. Adă-ți amînte de poveștile ce le auziai ca prunc dela bunica, pune-le pe hîrtie, cât se poate chiar cu vorbele bunicii; apoi scrie poesii populare, colinzi ș. a. produse de-a literaturii populare, că nu cred să nu știi destule și d-ta și mai auzi de pe ici-colea câte ceva. Pune pe hîrtie, că te miri când 'ți-or prinde bine, nici nu știi la ce.

Acesta este, iubite coleg, leacul pentru uritul d-tale; acum în timp de iarnă altceva nu-ți pot recomanda. La primă-vară? — atunci e cu totul altceva. Atunci natura însăși nu te lasă să te plictisești, să cazi în urit. Dar' până atunci e mult. Mai mult de altă-dată. Eată, acum mă grăbesc, că în curînd vin colindătorii. Să auzim de bine!

Reteag, 24 Dec. v. 1898.

Ioan Pop Reteganul.

Adunări învățătorești.

Pentru a se cultiva mai departe și după eșirea din școlile pedagogice, învățătorii se însoțesc în așa numitele »*Reuniuni*« și »*Conferențe*«.

Reuniunile trebuie să aibă statute întărite de guvern, conferențele sînt prevăzute în legile bisericăști, s. p. la gr.-or. în »*Statutul organic*«.

În biserica gr.-or. până în timpul din urmă s'a putut face întrebuintare nu de litera »statutului organic«, ci de spiritul aceluia, cu privire la adunările învățătorilor. Au și avut »*Reuniuni*« în toată forma în întreaga metropolie (archidieceasă și 2 diecese), dar' dintr'odată numai lucrarea acestor Reuniuni s'a făcut atîrnătoare de întărirea statutelor din partea guvernului. În urma acestei cerințe sinoadele: cel archidieceșan și cele diecesane au hotărît să rămână la *conferențe*, cari își au temeiul în legile bisericăști; însă la o parte însemnată a învățătorilor și altor bărbați de școală, se vede, că le-ar mai conveni »*Reuniunile*« de aceea și stăruesc pentru înființarea acestora.

În biserica gr.-cat. lucrul stă întors. Aici sînt în viață »*Reuniunile*« cu statute întărite de guvern, și anume în archidieceșan gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș o Reuniune a tuturor învățătorilor, împărțită în despărțiminte după deosebita protopopiate. În diecesa Gherlei sînt trei Reuniuni mai însemnate: a învățătorilor din jurul Gherlei, a acelor din Sălagiu și a celor din comitatul Bistrița-Năsăud. În diecesa Lugojului sînt 2: una a învățătorilor din ținutul Lugojului și alta a învățătorilor din ținutul Hațegului. Din diecesa Oradiei-mari nu avem date.

Ar fi de dorit ca aceste date, încât adecă unele Reuniuni s. p. din Maramureș? etc. — n'ar fi numite, să se amplifice prin cei-ce cunosc împrejurările locale în respectivele ținuturi.

Escrituri de premii.

Reuniunile inv., despărțimintele »*Asociațiunii* pentru lit. și cult. popor. rom.», unele protopopiate, unele Reuniuni și comune polit., statul și chiar și privați destinează mereu premii sau daruri pentru învățătorii, cari se disting în privință sau în alta s. p. prin scrieri, prin înființarea de coruri, de școlile de adulți (pentru oameni mari), prin cultivarea grădinei școlare, prin răspîndirea stupăritului și cultivei vermicilor de mătășă, cum și a industriei de casă, etc.

Asupra acestui obiect însemnat încă vom ține în curent pe învățătorii noștri, stăruind ca să se îndemne cât mai mulți a lua parte activă la lupta aceasta nobilă, dela care nime nu e iertat să se tragă înderēt; pentru-că e vorba de înaintarea în cultură și bunăstare a poporului nostru, care pe toți ne susține.

Învățătorii ca scriitori.

Pe lângă munca obositoare din școală, o seamă a învățătorilor sîrguincioși ia parte și la mișcarea noastră literară, ca scriitori. Cei-ce scriu, sigur că și cetesc. Unii așează în cărți sau gazete ceea-ce au aflat de bine în școală și peste tot în atingerile cu școlarii și părinții acelora, ca din pătăniile lor să învețe și alții. Ei adecă nu ascund talentul. Alții își scriu cercările făcute în privința înaintării în cele economice și ear' alții culeg din gura poporului: cîntecile, poveștile, proverbele ș. a. sau studiază starea trecută și de față a comunei în care se află ca învățători. Și în sfîrșit alții pun pe hîrtie planuri despre cum s'ar pute îmbunătăți starea poporului nostru. Toate aceste sînt, fără îndoială, lucrări vrednice de toată lauda, pentru-că țintesc la deservirirea învățătorilor, la înlesnirea muncii acestora și la înaintarea nației.

În cele următoare vom da — după: »*Producțiunea noastră literară*«, adecă după raportul secretarului I. al »*Asociațiunii*«, despre producțiunea literară română din patrie în timpul dela 1 Iulie 1897 — 1 Iulie 1898 — respective până azi, o consemnare a scrierilor scoase la lumină de învățători, și anume:

1. Aluaș Gavriil: *Societăți de cumpetare*.
2. Cătană George: *Omul*, noțiuni de anatomie și fiziologie.
3. Cătană George: *Stefan-cel-Mare și Bun*.
4. Culegere de cîntece populare și naționale, pe cum credem ear' de un învățător.
5. Darius Ioan: *Elemente de fizică* pentru școlile populare, ediț. III.
6. Darius Ioan: *Istoria patriei și elemente din istoria universală* pentru școlile populare, ediț. IV.
7. Dogariu Domețiu: *Vlad Hoțul dela Săcele*.
8. Dogariu Domețiu: *Moș Toma Bădiceanul din Săcele*.
9. Georgescu Ioan: *Călimarul plugarului*.
10. Maimulți prietenii a școlii: *A doua carte de cetire* pentru an. II. de școală.
11. Moldovan Iosif: »*ABC*«, *carte de cetire* (ilustrată).
12. Negruțiu-Ungurean P.: *Exerciții maghiare* pentru școlile populare, ediț. IV.

13. Pop-Reteganul Ioan: *Chiuituri*, ed. II.
14. Pop-Reteganul Ioan: *Pintea-Viteazul*, schițe istorice, balade și legende.
15. Pop-Reteganul Ioan: *Revista ilustrată*.
16. Simu Romul: *Cartea Stupărilor-săteni*.
17. Vancu Petru: *Vieritul*.
18. Velcean Iosif: *Almanachul învățătorului*.

Posibil, că din greșeală unele cărți scrise de învățători în timpul dela 1 Iulie 1897 până azi să nu fie pomenite în această consemnare; lucru care se poate îndrepta. Dar' nu sînt înșirate aici o mulțime de scrieri: articoli privitori la afacerile școlastice și economice, culegeri de poesii populare, povești ș. a., ce s'au publicat din partea învățătorilor noștri în timpul din urmă.

Cea mai mare bucurie ar produce în toate părțile și vaza învățătorimei mult s'ar ridica în ochii publicului, dacă un număr și mai mare dintre dînșii s'ar îndeletnici, îndeosebi cu adunarea și publicarea prețiosului material ce se află înmagazinat în mintea țăranului nostru. Învățătorii să nu uite a-și face datorița și în felul acesta.

»*Scoala Română*«, această parte școlastică a »*Foii Poporului*« a fost cu însuflețire salutată încă pe timpul când era numai în idee, numai plan. Credem deci, că cu atât mai mult va fi salutată acum, când cu ajutorul lui Dumnezeu planul s'a realizat. Despre acest »plan« »*Tribuna*« a publicat în mai mulți numeri lungi articoli scriși de unii dintre cei mai buni învățători, cari 'și-au dat părerea favorabilă ideii de a introduce în »*Foia Poporului*« o parte școlastică. Au luat parte la această discuțiune vre-o 12 învățători între cari: Ioan Pop Reteganul, Vasile Olteanu Bungărdianul, vicepreședintele reuniunii învățătorilor din Sălagiu, Teodor A. Bogdan, Petru Conda, Ioan Pampu etc.

Toți 'și-au dat părerea pentru »*Foia Poporului*«.

Afară de acestia mai reproducem aci unele păreri:

»Bună idee aceasta, cine a scornit-o mai întâiu. Sînt foarte ocupat, căci mult aș ave eu de scris în privința aceasta, dar' voi reveni cu altă ocaziune.

Valeadeni, în 8 Ianuarie 1899.

George Cătană.

Un alt învățător harnic ne scrie:

Deși există încă o foaie pedagogică edată de profesorii seminarului Andreian, la care noi ținem foarte mult, — cu toate acestea ideea sulevată, de a se anexa la mult prețuita și cea mai răspândită »*Foia Poporului*« — o parte referitoare la promovarea învățămîntului popular, spre a se pute pune culturai neamului nostru un fundament cât se poate mai temeinic — nu poate decât să îmbucure pe fiecare Român, care dorește binele neamului seu. Cu cât vor fi mai multe astfel de reviste, cu atât mai mari servicii vor pute aduce și învățătorii noștri cauzei, la care a munci s'au angajat.

Durere numai, că astfel de întreprinderi din cauza prea puținului sprigin material — de regulă se sfîrșesc cu fiasco.

În cazul de față însă aceasta nu se va întempla, din cauză că nu este o foaie pur pedagogică, ci mai mult politică și economică.

Eu salut deci cu bucurie intruparea și realizarea ideii atât de mult sulevate, dorindu-vă succes deplin.

Tilișca, în 23 Decemvrie 1898.

Ioan Bratu, învățător.

Un distins profesor din Ploești, de origine ardelean, scrie:

Urmăresc cu interes (în *Tribuna*. Red.) discuțiunea asupra »foii pedagogice«. Cea mai potrivită idee este de sigur transformarea și îmbrășoarea importantei noastre reviste »*Foia Poporului*«.

T. Raica.

De pe *Crișuri* primim dela un învățător de inimă următoarele rînduri:

Cu plăcere am cetit în mult prețuita »*Foia Poporului*« păreriile unor iubiți colegi de a redacta un organ pedagogic și fiindcă tristele experiențe ne arată, că câte foi învățătorești au fost redactate până acum, toate au dispărut nefiind părtinute, de aceea toți sînt de părerea de a se redacta ca supliment la foaia națională a poporului. Și eu cu trup și suflet mă alăturz la acea propunere și voi lucra după putință pentru lățirea și susținerea ei.

La toț casul nu trebuie lăsat a nu se redacta o foaie pedagogică cu simțemînt național, că numai atunci va fi mai bine părtinită jurnalistică română, când vom ave învățători și preoți conștii.

Luneșoara, în 23 Decemvrie 1898.

Petru Cipou, inv. rom.

Rêvașul școlii.

Posturi de învățători. De ocupat postul de învățător din Sân-Ianăș, protopresbiteratul Vêrșetului. Salar 300 fl. și alte emolumente. A se adresa oficiului protopresbiteral în Sre-diștea-mică.

— Postul de învățătoare la școala sup. gr-or. de fete, în Lugoj. Salar 600 fl. și cuartir. A se adresa președintelui epitropiei fundamentale »Ana Alexandrovici«, Dr. G. Popoviciu, protopop în Lugoj.

Din Austria. În dieta provincială a Austriei, deputatul Steiner a prezentat rugăriile alor 750 de comune, cari cer mai multe lucruri, în 7 puncte, privitoare la îmbunătățirea stărei poporului. Între altele se cere:

Copții să fie obligați a cerceta școala în decurs de 7 ani; începutul școlii să se facă primăvara; învățătorul să aibă drept a pedepsi pe băieții și trupește, dacă află de bine.

Casuri de moarte. În 2 Decemvrie n. 1898 a răposat cantorul și învățătorul gr-cat. din Vesëus, *Filimon Hălmăciu*. Născut la anul 1859 în Galfău, comitatul Têrnavei-mici, din părinți economi, a studiat în gimnasiul din Blaj. Acolo a absolvat și preparandia. Pe spinoasa carieră învățătorească a muncit cu zel 9 ani. În mormîntarea 'i-s'a făcut în mod vrednic. Au slujit preoții: *Miron Dascăl* din Cetatea-debaltă, — care a ținut și cuvîntarea funebră — și *Basil Barna* din Sfânta-Maria-mică. Dintre învățători a participat numai Demetriu Laz. Todoran din Căpălăna-inferioară, care a funcționat ca cantor, ear' la mormînt a ținut o frumoasă vorbire. Il deplâng părinții, soția, socrii, frații, surorile și numeroase rudeni. — În veci pomenirea lui.

— În 14 Decemvrie 1898 a răposat *Ioan Frățilă*, canto-învățătorul sec. din Sâncel (lângă Blaj). Născut tot acolo, din părinți economi, la anul 1874, a studiat în gimnasiul din Blaj, unde a absolvat și cursurile pedagogice în 1895. De atunci a lucrat cu mare zel ca învățător. La înmormîntare a luat parte multă inteligență și popor din Sâncel, Blaj și jur. Actul funebral a fost oficiat de 5

preoți din tract. Siciul a fost dus în biserică de 6 colegi ai sei, unde s'a sôvirșit prohodul. Dintre mulții cântăreți amintesc pe tinerul învățător Dem. L. Todoran, care a condus corul improvisat. Cuvîntarea funebrală — care a stors lăcrămile tuturor auzitorilor — a rostit-on. Vasile Szmigelsky, preot în Sâncel. După cuvîntare convoiul a plecat spre mormînt, care era gătit în cimiterul de lângă biserică. După cetirea rugăciunilor de »deslegare«, învățătorul Demetriu Lazar Todoran a rostit o frumoasă cuvîntare.

CRONICĂ.

Prelegeri pentru popor în Orlat. Ni-se scrie: La inițiativa harnicului și neobositului preot Dion. P. Decel, au început a se ținea și la noi în Orlat prelegeri pentru popor. Prima prelegere a ținut-o harnicul învățător Ioan Stoia în 1 Ianuarie n. a. c., vorbind despre »Cum am putè noi Românii ajunge la o stare materială mai bună?« — Vorbitorul după-ce arată prin exemple că dările și necazurile ni-se tot înmulțesc, ear' venitele ni-se înpuținează, îndeamnă poporul a purta o economie mai rațională. Ilustrează folosul cel mare ce-l poate ave fiecare dela pomi, stupi, legume etc., îndeamnă poporul a sădi cât mai mulți pomi, cari pretind lucru puțin și ne aduc folos mare. Dl Stoia a vorbit într'o limbă frumoasă populară și a fost ascultat cu interes de o mulțime de țărani și inteligenți.

A doua prelegere a ținut-o dl Ioan Giurgiu învățător dirigent în 8 Ianuarie n., a. c. D-sa a vorbit despre »Însemnătatea meserilor«, arătînd poporului că meseriașii devin din ce în ce tot mai respectați și prin o meserie bună poți ajunge la avere; îndeamnă pe ascultători a-și da băieții la meserii, căci un popor numai așa poate ave existență sigură dacă pe lângă oamenii învățați mai are și o mulțime de industriași harnici. Ambii vorbitori au fost aclamați la sfîrșit cu »sè trăească«.

Prelegerile noastre devin din ce în ce mai cercetate și ni-e teamă, că pe viitor nu vom ave o sală așa de mare încât să cuprindă toți ascultătorii.

Dorim cât de mulți imitatori.

Un participant.

Poporația Ungariei în Noemvrie. Conform statisticei oficioase în Ungaria s'au născut în luna Noemvrie 48.448, dintre cari 1041 au fost născuți morți. Numărul total al morților a fost 34.138; prin urmare poporația s'a sporit cu 14.310 suflete. În decursul celor 11 luni ale anului poporația s'a sporit cu 143.559. Mai puține nașteri au fost în Ardeal.

Furtună grozavă a bătuit în întreg comitatul Aradului. În comuna *Ghioroc* viscolul a răsturnat turnul pompierilor și-a vînturat toate țiglele de pe casele Ciangăilor coloniști. În comitatul întreg viscolul a fost împreună cu ninsoare.

Foaia socialistă din Braşov, pe care au vrut să o edee socialiştii de acolo sub numirea de »Erdélyi Néplap« a fost oprită din partea poliţiei. Numărul prim a fost confiscat încă pe când se tipărea, pentru-că grozavii »socialişti« voiau să facă politică fără a depune ba-rem cauţiunea recerută de lege.

Hymen. D-soara *Victoria M. Ganea*, fiica preotului din Ferihaz şi dl *Nicolau Fleschin*, notar com., anunţă cununia lor, ce se va celebra Duminecă, în 17/29 Ianuarie, la 3 ore p. m., în biserica gr-or. din Ferihaz (Fehéregyház) lângă Sighişoara.

Subjude pungaş. Din nou s'a dat de urma unor ne mai pomenite pungaşii ce le-a comis un dirigător maghiar. Subjudele *Kesztler János* din *Zombor* a păgubit erariul în *93 de casuri*, defraudând suma de aproape *2000 florini*.

Kesztler comitea pungaşile în un mod original, vrednic de sistemul pungaşesc ce se practică în Ungaria sub stăpânirea guvernului maghiar.

Cinstitul subjude încassa banii de pedeapsă dela partide, îi aşeza frumos în propria sa pungă şi apoi pentru cei pedepsiţi extrada testimonii de paupertate şi pe baza acestora ştergea din oficiu pedeapsa partidelor, dela care d-lui a încassat banii.

Tren îngropat în neauă. Pe linia Caşovia—Oderberg între gările Káposztafalva şi Poprád în urma marelui vifor cu neauă, trenul de marfă nr. 46 a fost silit să se oprească pe linia deschisă. După-cum se anunţă trenul afost astupat de o neaua înaltă de peste 4 metri. Timp de 48 ore a stat trenul îngropat în neauă şi linia numai a trei zi a putut fi din nou descnisă pentru comunicaţie.

Duel cu sfârşit tragic. Dintre'o ceartă de cafenea sublocotenentul baron *Badini* din *Arad*, a provocat la duel pe proprietarul *Seidner*. Acesta însă a rănit aşa de greu în duelul de *Vineri* pe oficer, tăindu-i arterele dela mână, că oficerul a murit. Pe sicriul defunctului contrarul seu *Seidner* a depus o coroană cu inscripţia: »O întârziată strîngere de mână dela *S. Seidner*«.

Sfârşitul domniei spaniole. La 1 Ianuarie Spaniolii au predat insula *Cuba* Americanilor. Când ciasul a bătut ora 12 — ultima oră a domniei spaniole — steagurile spaniole au fost înlocuite cu steagurile americane şi tunurile de pe corăbii au dat salve de onoare. În sala cetăţii *Cuba* reprezentanţii spanioli şi americani au ţinut vorbiri şi cei dintâiu au predat domnia celor din urmă.

Generalul spaniol *Castellanos*, după ce a predat locul generalului *Wede*, s'a dus între oficerii sei şi decepţionat a zis: »N'am atâtea fire de păr în cap în câte lupte am fost, dar' nici-când n'am fost atât de preocupat ca în momentul acesta«.

Necrolog. Subscrisul cu i nima frântă de durere încunoştiinţează, că iubita lui soţie *Elisabeta Roşca* născută *Popoviciu*, după un morb greu şi îndelungat, fiind împărtăşită cu sfintele taine a răposat în 21 Decembrie a. c. st. v., în etate de 22 ani, lăsând în mare jale pe soful şi fiul ei. *Alba-Iulia*, 28 Decembrie 1898. *Iuliu Roşca*, învăţător în *Alba-Iulia*.

Soţii lui Luccheni. Din *Geneva* soseşte vestea senzaţională, că ucigaşul *Luccheni* s'a prezentat înaintea judecătoriei şi a mărturisit că, la omorul Împărătesei-Regine *Elisabeta* a avut doi complici. Unul din acestia aştepta la gară pe *Împărăteasa cu revolverul în-cărcaat*, ear' celalalt o aştepta în *Lausanne* cu o groaznică bombă explosivă. Numele celor doi complici pe lângă toate sforţările judecătorilor n'a voit să le spună. A spus însă *Luccheni* foarte multe amănunte din vieaţa anarhiştilor, tot asemenea a descoperit interesante lucruri despre *organisaţia anarhiştilor*.

Mărturisirile lui Krivány. Tribunalul din *Arad* a primit în zilele aceste rescriptul dela »K. u. k. Landesgericht« din *Viena*, prin care 'i-se împărtăşeşte arestarea lui *Krivány*. Rescriptul spune, că *Krivány* recunoaşte că a pungaşit cassa orfanală din *Arad* în *decurs de 15 ani*, defraudând suma de peste *trei sute de mii florini*. Din acest rescript apare, că *Krivány*, care numai dela 1886 a fost cassar, 'şi-a început defraudările încă pe când era *controlor* al cassei orfanale.

»Mă rog să mă executaţi!« În zilele trecute s'a prezentat înaintea tribunalului din *Belgradul Serbiei* ţeranul *Alexa Vucovics* şi a prezentat o rugare prin care cerea ca să fie executat. Juzii credeau la început că au de a face cu un nebun, dar' la urmă s'au convins că ţeranul îşi doreşte moartea în urma sărăciei care îl chinuete prea mult. Şi el a crezut că tribunalul e dator să execute pe toţi aceia cari cer aceasta. Colecta pe care în grabă 'i-au făcut-o juzii, 'l-a mai mângăiat pe sërmanul ţeran.

Conferenţa de desarmare şi pace. Din *Petersburg* se anunţă, că programul conferenţei de desarmare e în lucrare în ministerul de externe rusesc şi probabil că convocătorul se va împărţi ambasadurilor pe la sfârşitul lui *Ianuarie*. *Pol. Korr.* are ştire, că conferenţa se va întruni în *Martie* c.

Notar pungaş. Numărul oficianţilor maghiari pungaşi din nou s'a înmulţit. Notarul din *Szucsány* a defraudat 4000 fl. şi ca să scape de pedeapsa meritată a luat drumul spre *America*. N'a avut noroc pungaşul, căci în *Brema* a fost prins şi acum în curând va fi predat autorităţilor ungureşti.

Jidanii şi Maghiarii. Camera advocaţilor din *Budapesta* a ales de curând comisiunea chemată a examina pe candidaţii de avocat, la »censură«. Sînt 36 advocaţi în această comisiune, între cari 24 de *Jidani*. — Înainte numai pe această cale!

Concursul P. I. Kabdebo. Pretenziunile aparţinătoare concursului (faliment) *P. I. Kabdebo*, cari n'au fost încassate din partea curatorului, precum şi unele hărţi de valoare s'au pus în vânzare pe calea licitaţiei, publicate în numărul 295 din *Budapesti Közlöny*, la 13 Ianuarie a. c., orele 9 dimineaţa, în cancelaria curatorului concursual *Dr. Carol de Larcher* (*Wiesengasse 28*).

Tîrgurile de săptămână din B. Huedin. Pe baza unui ordin ministerial camera industrială şi com. din *Cluj* avisează pe cei interesaţi, că în viitor industriaşii şi neguţătorii cari nu locuiesc în *Huedin* nu mai pot expune mărfuri spre vânzare la tîrgurile de săptămână. Industriaşii şi neguţătorii străini în viitor numai mărfuri din industria de casă mai pot expune la tîrgurile săptămânale!

Loc deschis.*)

Escriere de concurs.

Comitetul cercual al despărţământului XXXII. (D.-S.-Mărtin) al »Asociaţiunii pentru literatura şi cultura poporului român«, amăsurat decisiunii sale de dtto 6 Decembrie 1898, prin aceasta escrie următoarele concursuri:

1. Un premiu de 20 coroane pentru acel învăţător de pe teritoriul acestui despărţământ, care va pute dovedi prin documente fide-demne, că a făcut cel mai mare progres în pomărit.

2. Un premiu de 20 coroane pentru acel învăţător, care va pute dovedi cel mai frumos progres în industria de casă — (impletit de corfe etc.)

3. Un premiu de 15 coroane, şi altul de 10 coroane pentru acele două ţerance române de pe teritoriul acestui despărţământ, cari vor pute dovedi cel mai mare progres în legumărit, — respective aranjarea şi îngrijirea grădinei lor.

Cererile se vor adresa directorului despărţământului — dlui *Vasile Zehan* avocat în D.-S.-Mărtin.

Premiile se vor decerne cu ocaziunea adunării generale din 1899 a despărţământului.

D.-S.-Mărtin, la 30 Dec. 1898.

Zehan.

Vasile B. Munteşescu.
notar.

*) Pentru cele cuprinse în această rubrică redacţia nu primeşte răspunderea.

POSTA REDACŢIEI.

E. M. în Fofeldea. Scrisoarea d-voastră s'a trimis la locul destinat, şi de acolo veţi primi răspunsul cuvenit.

M. şi G. D. în Miniş. N'am putut publica scrisoarea d-voastră din lipsă de loc. În numărul viitor urmează de sigur.

T. Dr. în Siria. Trimite 55 cr. la »Asociaţiune« în Sibiu şi vei primi biografia lui *Iancu*.

A. B. V. în V. Mulţumită pentru sentimentele exprimate în poezie, dar' astfel de laude nu putem publica.

Abonent nr. 9186 (A.-Iulia). Portretele lui *Iancu*, *Dr. Raţiu* şi *Dr. Lucaciu* se află la noi. Fiecare costă 25 cr. Mai avem portretele episcopilor *Şaguna* şi *Şuluţ* şi a profesorului *Dr. Silaşi*, cu acelaşi preţ. Celalalte, ce întrebă nu se află.

Abon. nr. 8975. Poesiile ce întrebă nu se află, nici nu 'ţi-le recomandăm. Dă'ţi banii pe alte lucruri mai bune. Nrul cerut îl trimitem; cele din 1896 nu le avem.

V. F. în B.-Comloş. Licenţele de a vinde buturi s'au sistat şi acum ori-cine poate vinde. Deci nu e vina lui *P. I.* că d-ta nu poţi vinde. Astfel publicarea scrisoarei nu are înţeles.

I. P. în M. Oşorheiu. Trimite poveştile şi alte ce ai, apoi vom vedea.

Pentru redacţie şi editură responsabil: *Andrieu Balteş*.
Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acţiuni: *V. H. Dressnandt*.

Invitare de abonament.

La cea mai bună și cea mai ieftină gazetă populară: „Foaia Poporului“.

Cu 31 Decembrie v. 1898 încetează abonamentul la „Foaia Poporului“ pe anul ce se sfârșește. Onorații cetitori sunt rugați a-și reînnoi abonamentul până la 31 Decembrie c., ca să nu fim siliți a înceta cu trimiterea foii. „Foaia Poporului“ va fi și în viitor, ceea ce a fost în trecut, luptătoare pentru câștigarea drepturilor naționale, apărătoare a drepturilor poporului român și o povătuitoare sinceră a țeranului și oamenilor dela sate în afaceri de politică națională, economie, literatură, lucruri școlare etc. Ea va eși ca și până acum ilustrată și cu toate aceste prețul se reduce la 2 fl., astfel va fi:

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg . 2 fl. (4 coroane).
Pe o jum. de an . 1 fl. (2 coroane).

Pentru România.

Pe un an întreg 10 lei.
Pe o jumătate de an 5 lei.

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termin, decât dela mijlocul anului (1 Iulie) pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonaților de până acum le trimitem deodată cu foaia și mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu numărul sub care primesc foaia, scris gata pe cupon, așa că trimițătorul nu are decât să scrie numele seu și cifrele la locurile convenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul la postă.

Abonenții noi sunt rugați a-și scrie numele lor și al comunei foarte curat și cetef, însemnând posta din urmă.

Deschizând deci nou abonament la „Foaia Poporului“ ca și care, după cuprinsul ei, foaie mai ieftină nu este, rugăm pe toți prietenii și spriginitorii nostri și ai cauzei naționale, să nu ne lipsească de prețiosul lor sprigin și să lățească foaia în cercul cunoștințelor lor. Noi ne vom strădui a le da, ca și în trecut, o foaie bună, folositoare și cu frumoase ilustrațiuni.

Administrațiunea

„Foi Poporului“.

Calendarul săptămânii.

Zilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele	
	Dura. înaint. Botez., gl. 7, sft. 10.	rés.	ap.	
Dum.	3 Pror. Malachia	15 Maura	7 43	4 17
Luni	4 Sob. SS. 70 Ap.	16 Marcel	7 42	4 18
Marti	5. S. Teopem și Teona	17 Anton pust.	7 41	4 19
Merc.	6. (†) Botezul Domn.	18 Prisca	7 40	4 20
Joi	7 † Sob. S. Ioan Botez.	19 Sara	7 39	4 21
Vineri	8 C. Georg. și Domnica	0 Fab. și Seb.	7 38	4 22
Sâmb.	9 S. Mc. Polievăt	21 Agnes	7 37	4 23

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 4 Ianuarie: Braiu, Chezdi-Oșorheiu, Guruslăul-someșan, Suia (Szinye).
Marti, 5 Ianuarie: Corond, Marș-Oșorheiu.
Mercuri, 6 Ianuarie: Jibău, Lăpușul-ung., Ormenis, Vaida-rece.
Joi, 7 Ianuarie: Ilia-murșană.
Vineri, 8 Ianuarie: Bércas, (Sáros-Berkéz), Criș, Gica, Jimborul-mare, Mănăsturul-Clujului.
Duminică, 10 Ianuarie: Cal (Káál), Kerelő-Szt.-Pál, Odorheiu-Sielui, Sâmbăta.

„Tipografa“, societate pe acț. în Sibiu

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași,

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton fin, în mărime de 24×32 cm. se trimite francat pentru 25 er.

Librăria „Tipografei“, soc. pe acțiuni.

„CONCORDIA“

societate comercială pe acții, Sibiu.

Filială în Făgăraș cu gros și detail.

Deposite en gros Căneni (România) și Alba-Iulia.

Branșa de coloniale.

Zăhar, cafele fine, delicatose de saison și brânzături de tot felul, chocoladă și cacao, ciaiuri (thea) veritabile și bisquits fini, precum și pesmeți, romuri veritabile de Jamaica și Cuba cognacuri adevărate franțuzești și indigene.

Mare deposit de vinuri naturale indigene dela 40 cr. litrul în sus.

Vinuri veritabile de Bordeaux, Malaga, Madeira, Oporto și Xeres, champagne frantuzească adevărată precum și indigeană. Liqueruri străine și din țeară. Țuică bêtănă, sligoviță, teșcovină și rachiu de trebere.

Mare deposit de făină de Bănat excelentă.

Deposit bine asortat de ape minerale.

Iere moi și proaspete. Iere roșii. Rahat de „Bellavista“. Halva. Luminări de ciară, stearină, parafină și de sêu. Singurul deposit al fabricii de luminări de stearină Moessner & Mersing din Galați (România).

Branșa de textil și manufactură.

Mare deposit și bine asortat în țesături de in și bumbac, pichet, barchent (de vară și de iarnă).

Garnituri de masă, serviete și prosoape.

Basmale veritabile de Irlanda. — Șifon, Oxford, Creton, Pânzături.

Bumbacuri de împletit, croșetat și brodat.

Lână rêsucită și bircă.

Mătăsuri de cusut și brodat în colori veritabile dela Dollfus-Mieg & Co. Mülhausen i/E., cea mai renumită din lume.

Cămeși pentru bărbați și pentru turiști. Gulere, mangete și cravate.

Mare sortiment de ciorapi pentru bărbați, dame și copii.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

[2351] 5—

Condițiunile platirei de tot favorabile.

AVIS!!!

Tovărășia agricolă din Șoimus, comitatul Bistrița-Năsăud,

voinde a-și procura pentru trebuințele sale o mașină de trierat (îmblătit) cu vapor, a decis a vinde mașinile mai mi-i ce le are în posesie pe lângă oare-cari condițiuni de tot favorabile pentru cumpărători și anumit:

1. Una mașină de îmblătit, cu vârtej, în curele; pentru putere de 2—3 cai, cu ciur scuturător de paie și capac pentru îmblătitul de trifoiu, care a costat 275 fl. și e în stare bună
2. Una mașină de îmblătit trifoiu, în stare bună, care a costat 180
3. Un trier universal de sortat și ales bucatele după mărime, care a costat 13

cum-părărei	Prețul	
	vânzării pe bani gata	pe 5 ani lătit annual
275	90	20
180	80	18
13	90	20
Suma	260	58

Însotindu-se 29 membri într-o tovarășie agricolă și plătind fiecare în restimp de 5 ani câte 2 fl. anul, capitalul pentru cumpărarea acestor trei mașini e asigurat.

Pentru ce-ce voesc a înființa înșotiri agricole recomandăm formularul de sta'ute ce a apărut în „Călindarul Portativ“, întocmit de preotul Ioan Baciu.

Acest Călindăr de un cuprins bogat și variat, legat în pânză și cu inscripție aurie elegantă costă trimis prin postă (recomandat) 1 fl. 65 cr.

Se află de vânzare la autorul în Șoimus, p. u. Nagy-Sajó în Transilvania.

Șoimus, la 4 Ianuarie 1899.

Direcțiunea Tovărășiei Agricole.

[9] 1—1

Mașini agricole de vândut cu prețuri foarte ieftine

Avantaj pentru plugari și tovarășii agricole din non înflănde

Avantaj pentru micii proprietari de pământ.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de
George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șase
florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi iertat să lipsească din
casa nici unui bun Român.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreună cu

însoțiri de consum, de vânzare, de vițeri, de lăp-
tării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri

de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a:

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

Asociații rom. de agricultură din comitatul Sibului“
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr
recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,
soc. pe acțiuni în Sibiu.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

s-au apărut tocmai și se află de vânzare în
biblioteca „Tipografia“, societate pe acțiuni.
Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

ÎN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cel 12 prețuri întemnițate în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pen ru porto postal este 5 cr. mai mult.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

KATHREINER

cafeaua de maltă
Kneipp.

Bunicii și mie!

Probat de mai mulți ani ca cel mai escelent adaus la cafeaua
de bone. — Recomandat de medici celor ce sufer de nervi,
inimă, stomac, anemie etc. — În sute de mii de familii cea
mai plăcută cafea.

11) — 10

Atențiune!

Prin aceasta aduc la binevoitoarea cunoștință a onoratului public, că
săpunurile de toaletă și parfumeriile mele se află de vânzare
în Sibiu la firmele:

[624]40 — 42

Julius Ballmann, Joh. Billes, Klara Bulhack,
Friedr. Homm, Franz Jahn Söhne, Carl F. Jickeli,
Josef Jikeli, Gustav Kessler, Franz J. Wagner.

Pe lângă aceste se mai află acum și la **Parfumeria Meltzer**
și la **Gustav Meltzer**. Rog dar' pe onorații mei clienți, cari până
acum 'și-au comandat direct dela mine săpunuri de toaletă, să se adreseze
pentru comoditate la aceste firme.

Cu deosebită stimă

Dr. H. Schielbach în Orlat,
fabrică de săpun de toaletă și de parfumerii.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.